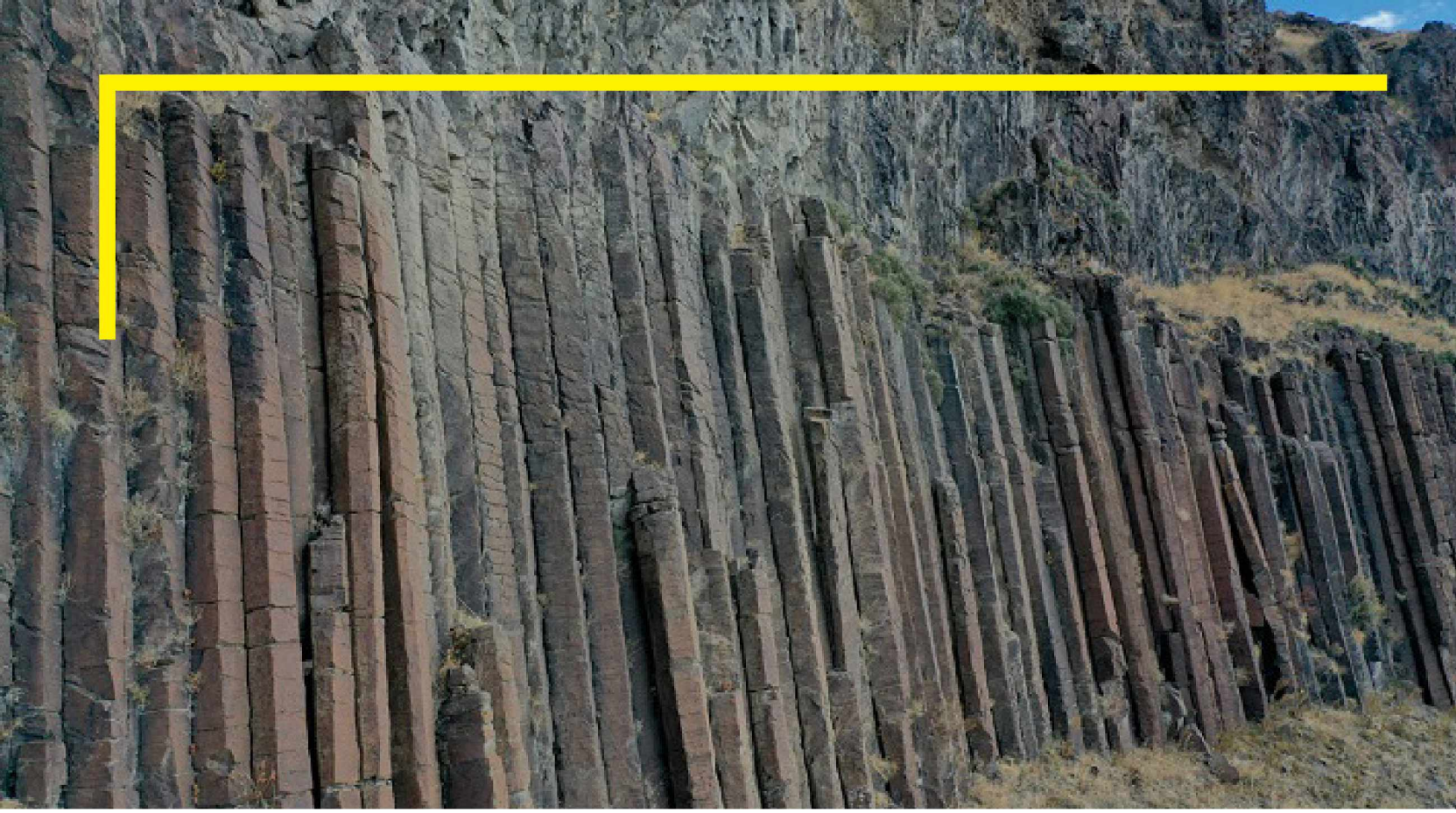

BURAYI BİLİYOR MUSUNUZ?

AVŞİN-ARAS BAZALT SÜTUNLARI

Kars'ın Kağızman ilçesinde yaklaşık 6 ila 7 milyon yıl önce volkanik faaliyetler sonucu ortaya çıkan ve daha önce pek bilinmeyen bazalt sütunları, yapılan titiz bilimsel çalışmalarla artık akademik literatürdeki yerini aldı.

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi'nde yürütölen akademik alışmalar, Kağızman'ın Karagüney köyünde yaklaşık 6–7 milyon yıl önce oluşun bazalt sütunlarının ilk kez bilimsel olarak tanımlanmasını sağladı. Türkiye'nin nadir volkanik mirası arasında yer alan bu prizmatik sütunların morfoloji analizleri, oluşum süreçleri ve ekoturizm potansiyeli incelenirken, doğal miras statüsü kazandırılmasına yönelik resmi süreçler de başlatıldı.

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Edebiyat Faköltesi Coğrafya Bölümü Fiziki Coğrafya Ana-bilim Dalı Dr. Öğretim Üyesi Nurcan Avşın danışmanlığında hazırlanan yüksek lisans tezinde Metin Aras, Kağızman bölgesindeki bazalt sütunlarının oluşum mekanizma-

sını, jeomorfolojik özelliklerini ve ekoturizm değerini kapsamlı biçimde ele aldı.

Çalışmanın sonuçları, “Sosyal, Beşeri ve İdari Bilimler Dergisi”nde yayımlanarak literatüre kazandırıldı. Araştırma, Kağızman’da yüzeye çıkan lavların Geç Miyosen döneminde soğuma süreçleri sırasında beşgen ve altıgen prizmatik bazalt sütunlar oluşturduğunu ortaya koydu. Aras Nehri tarafından aşındırılarak görünür hale gelen bu yapıların, Türkiye’de son derece sınırlı gözlenen volkanik sütun örnekleri arasında yer aldığı belirlendi.

Sütunlar ilk kez 2020’de saha çalışmaları sırasında tespit edildi; pandeminin kısıtlamaları ve bölgenin özel güvenli olması sebebiyle keşfin detaylandırılması gecikti. Yüksek lisans tez çalışmasının tamamlanmasıyla sütunlar bilim dünyasına duyuruldu ve “Avşın–Aras Bazalt Sütunları” olarak isimlendirildi.

Dr. Avşın, bölgenin volkanik ve tektonik açıdan son derece dinamik bir yapıya sahip olduğunun altını çizerek Kağızman bazalt sütunlarının bu jeolojik çeşitliliğin özgün bir göstergesi olduğunu vurguluyor.

Dünya genelinde yalnızca belirli coğrafyalarda görülen prizmatik bazalt sütunları, lav akıntılarının kontrollü biçimde soğumasıyla oluşan istisnai yer şekilleri olarak değerlendiriliyor. Türkiye’de Manisa Kula bölgesi gibi örnekler bulunmakla birlikte, Kağızman’daki oluşumların muntazam geometrik yapıları ve geniş yüzey alanı açısından özel bir konuma sahip olduğu ifade ediliyor.

Sütunların yerel halk tarafından dahi bilinmeyen bir bölgede yer alması, daha önce hiçbir bilimsel çalışmada tanımlanmamış olması ve ayrıntılı arazi gözlemiyle ilk kez belgelenmesi, keşfi ayrıca değerli kılıyor.

Araştırmada sütunların hem jeolojik önem taşıdığı hem de Türkiye’nin doğal miras potansiyeline yeni bir katkı sunduğu vurgulanıyor.